ATRIBUŢIILE ORGANELOR VAMALE ÎN DOMENIUL IMPLEMENTĂRII POLITICII VAMALE A STATULUI

Ianuş ERHAN,
doctorand, lector universitar (USM)

Recenzent: ***Teodor CÂRNAŢ,*** *doctor habilitat în drept, conferenţiar universitar (USM)*

SUMMARY

As instruments of customs policy are, firstly, legislation and international agreements, customs tariffs and non-tariff measures system (licensing, quotation, contingency) which are applied primarily based on the requirements and international standards. All of these measures are related between them and form the customs procedure applicable in a State, as a set of provisions, determining the status of the goods and vehicles crossing the customs border.

In this respect, the customs activity in the implementation of the customs policy of the State is quite varied, constituting the core of the activity of the customs and it covers the entire spectrum of activities related to clearance of goods and vehicles crossing the customs border. However, recently we see a development of new fields of customs, such as risk analysis, postclearence audit , intellectual property protection, etc.

Codul vamal al Republicii Moldova, referindu-se la atribuţiile de bază ale organelor vamale, prevede expres drept una dintre acestea: participarea la elaborarea politicii vamale a statului şi implementarea acestei politici[1].

A.T. Moldovan consideră că politica vamală, ca o componentă a politicii comerciale, cuprinde ansamblul dispoziţiilor legale cu privire la intrarea în/şi ieşirea din ţară a mărfurilor, dispunând de o mulţime de mijloace specifice grupate în două mari categorii, şi anume, *mijloace economico-financiare* şi *mijloace de tehnică şi procedură vamală*[2].

La rândul său, C.Mladen este de părerea că politica vamală se realizează prin instrumente de natură tarifară specifice fiecărui stat participant, precum: legile, codurile şi reglementările vamale (ca factori ce diferenţiază modul de aplicare a politicii vamale), precum şi tarifele vamale, ca principale instrumente prin care se realizează impunerea vamală[3].

Astfel, ca instrumente ale politicii vamale apare, în primul rând, legislaţia şi acordurile internaţionale, tarifele vamale şi sistemul măsurilor netarifare (licenţierea, cotarea, contingentarea), care sunt aplicate având în vedere în primul rând cerinţele şi standardele internaţionale în domeniu. Toate măsurile date sunt legate între ele şi formează regimul vamal aplicabil într-un stat, ca o totalitate de prevederi, care determină statutul mărfurilor şi mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală[4].

Analizând atribuţiile organelor vamale în domeniul implementării politicii vamale a statului, le-am delimitat în următoarele compartimente de bază:

1. Reglementarea tarifară;
2. Reglementarea netarifară;
3. Originea mărfurilor şi evaluarea vamală;
4. Încasarea şi acumularea plăţilor vamale;
5. Procedurile vamale;
6. Administrarea regimurilor vamale;
7. Controlul şi supravegherea vamală;
8. Administrarea riscurilor;
9. Auditul postvămuire;
10. Protecţia proprietăţii intelectuale;
11. Statistica vamală.

Desigur, lista dată nu este una exhaustivă, dar considerăm că la moment, precum şi în perspectivă apropiată, acestea vor constitui componentele de bază ale activităţii organelor vamale naţionale în domeniul implementării politicii vamale a statului. Totodată, acestea sunt interdependente şi reciproc influenţabile, fiind destul de dificilă o delimitare strictă între momentul când se finalizează un compartiment şi începe altul, de exemplu, verificarea originii mărfurilor în cadrul procedurii de control vamal al mărfurilor sau aplicarea analizei riscurilor la vămuirea mărfurilor şi nemijlocit desfăşurarea auditului postvămuire, ca rezultat al desfăşurării activităţilor de supraveghere vamală.

Reglementarea tarifară. După părerea autorilor A.A. Ovodenko şi V.A. Fetisov, prin reglementarea tarifară urmează să înţelegem: „pârghiile statului asupra raporturilor economice externe ale ţării, la baza cărora se află factorul valoric de influenţă asupra circuitului comercial extern. Influenţa dată este efectuată prin intermediul fixării şi încasării taxelor vamale şi altor plăţi vamale la trecerea mărfurilor şi mijloacelor de transport peste frontiera vamală”[5].

Instrumentul de bază în realizarea reglementării tarifare îl constituie tariful vamal, care după părerea autorului A.T. Moldovan: „este un catalog ce cuprinde nomenclatorul produselor supuse impunerii vamale şi taxa vamală percepută asupra fiecărui produs sau grupă în parte, fiind cuprinse uneori în acest catalog şi mărfurile scutite de impunere vamală la importul lor pe teritoriul

vamal al ţării respective sau exportul lor peste graniţele ţării"[6].

Tariful vamal de import, în literatura de specialitate, este definit ca cel mai tradiţional instrument aplicat în vederea realizării politicii economice a oricărui stat, deoarece aplicarea lui presupune nu numai determinarea poziţiei tarifare şi a taxei vamale ce trebuie să fie percepută, dar şi stabilirea valorii în vamă şi a ţării de origine a mărfii[7].

Funcţiile de bază ale tarifului vamal sunt:

✓ funcţia protecţionistă – protejarea mărfurilor şi producătorului naţional;

✓ funcţia fiscală de percepere a taxelor vamale la bugetul naţional.

Astăzi este unanim recunoscut că cea mai mare dificultate în activitatea organelor vamale o constituie aplicarea tarifului vamal, care este una dintre cele mai complicate proceduri în cadrul activităţii economice externe. Multitudinea de poziţii tarifare (care pot fi modificate permanent), încasări speciale pentru anumite categorii de mărfuri, reglementările privind eliberarea de taxe sau restituirea acestora, procedura de subvenţionare a exportului – toate împreună constituie o povară pentru orice serviciu vamal şi ar afecta în modul cel mai serios capacitatea funcţională a acestuia.

Totodată, multitudinea de poziţii tarifare facilitează eschivarea de la achitarea plăţilor vamale, acordând importatorilor posibilitatea şi stimulul de a clasifica mărfurile importate la poziţiile care stabilesc un procent mai mic al taxei vamale, din care considerente este necesară o atenţie deosebită şi control din partea organelor vamale.

Reglementarea netarifară presupune procedura de aplicare a măsurilor, instrumentelor netarifare. Astfel, pe lângă politicile tarifare, majoritatea statelor folosesc un număr mare de instrumente şi măsuri cu caracter netarifar, în scopul protejării pieţelor interne de concurenţa străină.

Prin măsuri netarifare (în literatura de specialitate, mai sunt folosite noţiunile de „metode, instrumente, bariere netarifare") înţelegem totalitatea mijloacelor de politică comercială externă, care nu intră în grupa reglementărilor vamale tarifare, dar sunt realizate în cadrul organizării administrative, îndeplinind rolul de regulatoriu al circuitului internaţional de mărfuri.

Aplicarea măsurilor netarifare este condiţionată de faptul că, pe teritoriul naţional, statul poate stabili anumite reguli de introducere şi scoatere a mărfurilor şi serviciilor, precum şi crearea unui climat favorabil pentru producătorii interni, inclusiv pentru acei ce produc mărfuri destinate exportului. Măsurile netarifare se prezintă ca unul dintre cele mai efective elemente în realizarea politicii comerciale externe din următoarele considerente:

✓ nu sunt condiţionate, de regulă, de angajamente internaţionale. Din considerentul dat, volumul şi metodologia aplicării acestora este reglementată integral de organele statale prin prevederile normative naţionale;

✓ sunt mai eficiente în realizarea sarcinilor politicii respective;

✓ permit aprecierea conjuncturii create în economia mondială şi reacţionarea adecvată prin adoptarea măsurilor necesare în vederea protejării pieţei autohtone;

✓ nu constituie o barieră impozabilă suplimentară pentru consumătorul intern[8].

Autorii A.A. Ovodenko şi V.A. Fetisov la măsurile de reglementare netarifară atribuie:

✓ interdicţiile de introducere sau scoatere a anumitor categorii de mărfuri;

✓ licenţierea şi cotarea anumitor categorii de mărfuri;

✓ sistemul permisiv de introducere şi scoatere a anumitor categorii de mărfuri;

✓ certificarea anumitor mărfuri privind securitatea şi corespunderea standardelor stabilite de stat;

✓ procedura de control al exportului;

✓ procedura de declarare a mărfurilor, care asigură controlul fitosanitar, controlul veterinar, controlul valutar, controlul sanitaro-igienic[9].

După cum vedem, din determinarea dată rezultă că măsurile netarifare se aplică în privinţa doar unor categorii de mărfuri sau pe parcursul unei perioade determinate de timp şi sunt destinate pentru soluţionarea anumitor aspecte economice sau sociale, care necesită o intervenţie administrativă din partea statului. În acest sens, măsurile netarifare nu trebuie să se răsfrângă negativ asupra pieţei interne, dar au menirea s-o dezvolte şi s-o protejeze de influenţele negative din exterior, care nu pot fi diminuate prin reglementarea tarifară.

Totodată, indiferent de faptul că organele vamale nu participă de cele mai multe ori la stabilirea măsurilor netarifare, acestora le revine sarcina de a le realiza în practică. Respectiv, în funcţie de gestionarea măsurilor date asupra operaţiunilor de import-export, depinde în mare parte şi soluţionarea multitudinii de aspecte legate de politica vamală a statului, cum ar fi protecţia consumatorilor, a pieţei interne, a mediului înconjurător etc.

Originea mărfurilor şi evaluarea vamală. Un element important al politicii vamale şi esenţial în aplicarea tarifului vamal de import îl reprezintă *originea mărfurilor,* care permite tratarea diferenţiată a mărfurilor ce pătrund pe teritoriul vamal al unui stat (sau grupări regionale ajunse cel puţin în stadiul uniunii vamale). Plecând de la originea mărfurilor, se determină nivelul taxelor vamale aplicabile la import, evoluţia comerţului exterior pe zone geografice şi se pun în aplicare reglementări specifice şi măsuri de politică comercială (preferinţe vamale).

Ţara de origine este considerată ţara unde marfa a fost fabricată integral, sau a fost supusă unei prelucrări suficiente. Drept ţară de origine a mărfii pot fi considerate şi un grup de ţări, o uniune vamală de ţări, o regiune sau o parte a ţării.

După părerea autoarei G. Mincu, determinarea originii mărfurilor este necesară în trei situaţii:

✓ pentru importurile în cadrul aranjamentelor preferenţiale;

✓ pentru importurile supuse unor măsuri de protecţie (taxe antidumping sau compensatorii; măsuri de

salvgardare, marcarea originii, restricţii cantitative sau contingente tarifare; şi

✓ pentru elaborarea statisticilor comerciale[10].

Determinarea originii mărfurilor poate prezenta diferite grade de complexitate, mai ales când autorităţile vamale au de a face cu produse fabricate într-o ţară prin utilizarea de materii prime, materiale, componente etc. provenite din ţări terţe.

În sensul dat, două criterii de bază sunt utilizate pentru stabilirea originii mărfurilor, şi anume – cea care determină mărfurile „obţinute integral în ţara respectivă" şi mărfurile care au suferit o „ultimă transformare substanţială". Atunci când este implicată doar o ţară, se va aplica criteriul „obţinut integral". În practică, el este limitat la produsele obţinute în stare naturală şi produse derivate din acestea. Dacă sunt două sau mai multe ţări implicate în procesul de producţie al mărfurilor, criteriul „ultima transformare substanţială" determină originea acestora.

Actul oficial ce confirmă originea mărfurilor este certificatul de origine, care se prezintă împreună cu declaraţia vamală şi cu alte documente la vămuirea mărfurilor. În activitatea organelor vamale sunt întâlnite două situaţii pivind verificarea originii mărfurilor, şi anume, prima are loc la introducerea acestora pe teritoriul vamal şi cea de a doua la scoaterea mărfurilor de pe teritoriul vamal naţional.

Astfel, la introducerea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor de origine preferenţială, certificatul de origine se prezintă obligatoriu pentru a confirma originea dată şi de a se bucura de facilităţile prevăzute de legislaţie. Cât priveşte introducerea mărfii de origine nepreferenţială, certificatul de origine se prezintă în mod obligatoriu, dacă:

✓ importul mărfurilor din ţara respectivă se reglementează prin restricţii cantitative sau alte măsuri de reglementare a activităţii comerciale externe;

✓ acest lucru este prevăzut de legislaţia în domeniul protecţiei mediului înconjurător, ocrotirii sănătăţii, protecţiei drepturilor consumatorilor, asigurării ordinii publice, securităţii statului şi în alte domenii de importanţă vitală, precum şi de acordurile internaţionale la care Republica Moldova este parte;

✓ documentele prezentate pentru perfectare vamală nu conţin date cu privire la originea mărfii, sau autoritatea vamală are temei să presupună că datele declarate cu privire la originea mărfurilor sunt neautentice[11].

Neprezentarea certificatului de origine nu poate constitui temei pentru refuzul trecerii mărfii peste frontiera vamală, cu excepţia cazurilor în care vama dispune de argumente temeinice că această marfă este originară din ţara ale cărei mărfuri nu pot fi autorizate pentru trecerea frontierei vamale[12].

La scoaterea mărfii de pe teritoriul vamal, certificatul de origine a ei, în cazurile în care acesta este necesar conform contractelor respective, conform regulilor ţării importatoare sau acordurilor internaţionale la care Republica Moldova este parte, se eliberează de organele abilitate[13].

Întru realizarea prevederilor date, Serviciul Vamal a reuşit să creeze cadrul normativ şi instituţional pentru implementarea noului sistem de certificare şi control al originii mărfurilor, precum şi aplicarea eficientă în practică a acestuia, pentru valorificarea de către Republica Moldova a avantajelor oferite de regimul Preferinţelor Comerciale Autonome (ATP). Preferinţele comerciale autonome reprezintă un regim de comerţ preferenţial, acordat în mod unilateral de către UE şi cu un grad extrem de sporit de liberalizare (acces liber pentru orice produs, cu unele excepţii pentru produsele destul de sensibile pentru UE, de regulă, băuturile alcoolice, carnea de bovină etc., pentru care se stabilesc contingente tarifare preferenţiale la import).

Totodată, ca urmare a publicării Regulamentului nr.581/2011 al Parlamentului European şi al Consiliului European din data de 8 iunie 2011, s-a reuşit extinderea termenului Preferinţelor Comerciale Autonome până la 31 decembrie 2015.

Anterior, o discuţie preliminară s-a purtat la nivel de experţi la începutul lunii februarie 2006, la Bruxelles, în cadrul căreia reprezentanţii UE au menţionat că Republica Moldova ar putea beneficia de Preferinţe Comerciale Autonome, cu condiţia că vor fi implementate în practică recomandările UE privind trecerea competenţelor în materie de certificare a originii de la Camera de Comerţ şi Industrie la Serviciul Vamal şi va fi consolidată administrarea şi controlul vamal al originii mărfurilor.

Drept rezultat, de la 01.07.2006 Serviciul Vamal a preluat de la Camera de Comerţ şi Industrie competenţele de eliberare a certificatelor de origine Forma A pentru mărfurile exportate în statele UE în cadrul Sistemului Generalizat de Preferinţe. Începând cu 26.07.2007, Serviciul Vamal a iniţiat activitatea de eliberare a certificatelor de transport EUR.1 pentru mărfurile exportate în regim de comerţ liber în statele CEFTA, iar în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 866 din 01.08.2007, Serviciul Vamal este unica autoritate abilitată cu eliberarea certificatelor de origine preferenţiale, preluând şi competenţa de eliberare a certificatelor de origine Forma CT-1 pentru mărfurile exportate în regim preferenţial în statele CSI.

Una dintre cele mai actuale probleme în cadrul activităţii vamale este legată de ***evaluarea în vamă*** a mărfurilor de import. În multe state aflate în curs de dezvoltare, plăţile vamale au un nivel destul de înalt, fapt care în combinare cu taxa pe valoare adăugată şi accize duc la o situaţie de impunere vamală şi fiscală esenţială, care constituie un stimul destul de mare în vederea micşorării valorii în vamă a mărfurilor de către importatori.

Potrivit reglementărilor cuprinse în Legea cu privire la tariful vamal a Republicii Moldova, sistemul de determinare a valorii în vamă a mărfurilor se aplică pentru toate mărfurile introduse pe sau scoase de pe teritoriul vamal.

Importanţa valorii în vamă a mărfurilor şi procedurii de determinare a acesteia este stabilită în art.122 al Codului vamal al RM care prevede că: „valoarea în vamă a mărfurilor constituie baza de calcul a taxei vamale, a

taxei pe valoare adăugată, a accizului şi a taxei pentru proceduri vamale”[14].

Valoarea în vamă a mărfii se calculează şi se anunţă de către declarant prin depunerea organului vamal a unei declaraţii asupra valorii în vamă, însoţită de acte ce confirmă corectitudinea acesteia.

Pornind de la prevederile generale ale Codului de evaluare GATT, drept bază pentru determinarea valorii în vamă este valoarea de tranzacţie. Această condiţie trebuie să fie în concordanţă cu art. 8 al Acordului dat, care stabileşte anumite ajustări valorii de tranzacţie, adică preţului efectiv plătit sau de plătit, atunci când anumite elemente specifice care sunt considerate ca făcând parte din valoarea în vamă sunt în sarcina cumpărătorului, dar nu sunt incluse în preţul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfurile importate.

Astfel, orice element care va fi adăugat, în aplicarea prevederilor prezentului articol, preţului efectiv plătit sau de plătit, va fi bazat exclusiv pe date obiective şi cuantificabile[15].

În cazul în care valoarea în vamă nu poate fi determinată în baza valorii tranzacţiei, Acordul stabileşte şi alte metode de evaluare a mărfurilor de import bazate pe valoarea de tranzacţie a mărfurilor identice, a mărfurilor similare, pe baza preţului unitar corespunzător vânzării mărfurilor identice sau similare, pe baza valorii calculate, ori pe baza unor mijloace rezonabile compatibile cu principiile şi dispoziţiile generale ale Acordului.

Încasarea şi acumularea plăţilor vamale. Autorii A.A. Ovodenko şi V.A. Fetisov prin noţiunea de „plăţi vamale” înţeleg impozitele, taxele şi alte plăţi obligatorii, încasarea cărora, în conformitate cu legislaţia în vigoare, ţine de competenţa organelor vamale. Totodată, autorii respectivi disting noţiunile de „plăţi vamale” şi „plăţile prevăzute de legislaţia vamală”[16]. A doua noţiune este mult mai vastă şi include în sine, în afară de plăţile vamale şi alte plăţi obligatorii aplicabile în sfera reglementării vamale, de exemplu: amenzile pentru încălcarea reglementărilor vamale, suma garanţiei de achitare a plăţilor vamale, mijloacele băneşti obţinute din realizarea mărfurilor şi mijloacelor de transport trecute în proprietatea statului (confiscatele).

Suntem de acord cu delimitarea dată şi dacă în privinţa „plăţilor vamale” legislaţia reflectă, în mare parte, procedura de încasare şi acumulare a acestora, atunci ce ţine de plăţile prevăzute de „legislaţia vamală” acestea sunt reglementate doar fragmentar, fiind necesară stabilirea unor prevederi nemijlocite în acest sens.

Referitor la structura internă a plăţilor vamale, autorii ruşi V.D. Laricev şi N.S. Ghilmutdinova menţionează că: „este alcătuită din impozite, taxe, încăsări şi alte tipuri de plăţi încasate în legătură cu efectuarea operaţiunilor de import-export în baza legislaţiei în vigoare”[17].

Astfel, prin „plăţi vamale” înţelegem acele impozite şi taxe, obligativitatea acumulării cărora este pusă pe seama organelor vamale. Conform legislaţiei vamale a Republicii Moldova, dispunem de următoarele plăţi vamale (drepturi de import şi drepturi de export):

a) taxa vamală;

b) taxa pe valoarea adăugată;

c) accizele;

d) taxa pentru proceduri vamale[18].

Plăţile vamale, după caracter, sunt caracterizate ca impozite indirecte, respectiv iniţial acestea sunt suportate de către importator, fie la trecerea mărfurilor şi mijloacelor de transport peste frontiera vamală, fie în momentul punerii în circulaţie liberă a acestora, ca în final să fie suportate de către consumatori. Astfel, importatorul adaugă la preţul de vânzare valoarea plăţilor vamale pe care le-a achitat.

În acest sens, încasarea plăţilor vamale pentru mărfurile importate are anumite consecinţe, şi anume, ele dăunează consumatorilor interni, deoarece ridică preţurile interne la mărfurile analogice şi protejează producătorii autohtoni de mărfurile concurente, permiţând acestora de a stabili un preţ mai mare pe piaţa internă. În afară de aceasta, plăţile vamale aduc venituri statului.

Cât priveşte procedura achitării plăţilor vamale, acestea sunt plătite nemijlocit de către declarant, broker vamal sau de o altă persoană prevăzută de legislaţie. Drepturile de import şi drepturile de export se plătesc în prealabil, până la depunerea declaraţiei vamale. La momentul vămuirii, se acceptă plata doar a diferenţei dintre suma calculată şi suma plătită în prealabil.

Organul vamal este abilitat să interzică importul de mărfuri pentru care nu au fost plătite drepturile de import. Persoanele fizice, care nu sunt subiecţi ai activităţii de întreprinzător, plătesc drepturile de import sau de export în momentul trecerii frontierei vamale, cu excepţia drepturilor de import sau de export, care urmează a fi achitate la vămuirea bagajului neînsoţit şi a mijloacelor de transport.

Ce ţine de mărimea drepturilor de import sau de export, aceasta se stabileşte pe baza cotelor existente la data apariţiei obligaţiei vamale, prin care înţelegem datoria ce-i revine persoanei de a achita plăţile vamale la import (datoria vamală la import) şi plăţile vamale la export (datoria vamală la export) în conformitate cu prevederile vamale.

Drepturile de import şi de export neplătite în modul stabilit de legislaţie se percep, în mod incontestabil, de către organul vamal din contul plătitorului în baza documentelor executorii (declaraţia vamală şi decizia de regularizare) sau a documentelor echivalente acestora, în condiţiile legii.

Neplata în termen legal a obligaţiei vamale atrage, în mod suplimentar, suspendarea dreptului de efectuare a altor operaţiuni vamale de către plătitorul vamal respectiv până la stingerea obligaţiei vamale.

Procedurile vamale reprezintă ansamblul formalităţilor necesare pentru vămuirea mărfurilor, indiferent dacă această vămuire se face pentru import sau pentru export. Astfel, procedura de vămuire poate fi definită ca un ansamblu de formalităţi ce permit şi garantează aplicarea diverselor reglementări vamale, cărora sunt supuse mărfurile importate sau exportate din momentul plasării lor sub un regim vamal.

După părerea autorului M.I. Agabalaev: „procedu-

rile vamale reprezintă îndeplinirea de către persoana care transportă peste frontiera ţării mărfuri şi mijloace de transport, complexul procedurilor necesare, care includ trecerea controlului veterinar, fitosanitar, ecologic şi altor tipuri de control de stat, declararea şi prezentarea mărfurilor şi mijloacelor de transport declarate, prezentarea documentelor şi informaţiilor necesare, îndeplinirea altor formalităţi legate de perfectarea şi controlul vamal"[19].

Procedurile vamale în Republica Moldova se bazează pe regulile şi normele internaţionale ale OMV şi OMC, precum şi pe reglementările interne şi sunt efectuate de organele vamale interne şi de cele de frontieră în care se găseşte expeditorul sau destinatarul mărfurilor sau subdiviziunile lor. Serviciul Vamal are dreptul să stabilească organele vamale la care să aibă loc vămuirea unor categorii de mărfuri şi mijloace de transport. La solicitarea persoanei, vămuirea poate fi efectuată, cu acordul organului vamal, în alte locuri şi în cadrul orelor din afara programului, din contul persoanei[20].

Astfel, vămuirea mărfurilor este în dependenţă directă de competenţa birourilor. De exemplu, Ordinul Serviciului Vamal nr. 99-O din 14 martie 2012 „cu privire la unele aspecte ale competenţei teritoriale a birourilor vamale stabileşte expres că: „birourile vamale vor vămui mărfurile agenţilor economici din raza sa teritorială de activitate, cu excepţia cazurilor prevăzute de legislaţia în vigoare şi de prezentul Ordin"[21].

Totodată, agenţii economici pot beneficia de *procedura detaşării*, respectiv birourile vamale vor permite detaşarea vămuirii mărfurilor ale agenţilor economici din raza lor de activitate la alte birouri vamale numai în cazul în care aceasta este autorizată prin scrisori de învoire, emise de către autoritatea centrală a Serviciului Vamal. În sensul dat, birourile vamale vor elibera autorizări de detaşare a vămuirii mărfurilor agenţilor economici din raza lor de activitate la alte birouri vamale numai în următoarele cazuri:

a) exportul mărfurilor;

b) operaţiuni de un import (o livrare) al mărfurilor pe cale ferată;

c) vămuirea animalelor vii.

Prevederile date nu aduc atingere şi nu lipsesc birourile vamale de dreptul de a permite agentului economic de a se vămui la diferite posturi vamale în cadrul aceluiaşi birou vamal, cu excepţia cazurilor când vămuirea la anumite posturi vamale este expres prevăzută de actele normative ale Serviciului Vamal.

Procedurile legate de vămuirea mărfurilor necesită să fie simple, clare şi uşor de înţeles pentru mediul de afaceri şi urmează să fie îndreptate la aceea ca să:

✓ asigure declararea şi transmiterea sub control vamal a tuturor mărfurilor;

✓ prelucrarea declaraţiilor vamale după principiul declarării de sine stătător a mărfurilor de către importatori sau reprezentanţii vamali;

✓ reducerea etapelor de vămuire până la minim;

✓ introducerea unui control vamal selectiv şi rezultativ;

✓ permiterea trecerii procedurilor de vămuire întratât de rapid încât este posibil;

✓ asigurarea achitării şi încasării în bugetul de stat a taxelor şi impozitelor necesare;

✓ asigurarea prezentării informaţiei pentru întocmirea unei statistici actuale privind activitatea economică externă.

În timp ce procedurile de bază pot fi aplicate în privinţa tuturor agenţilor economici care efectuează operaţiuni de import-export, organele vamale pot merge şi mai departe în vederea stabilirii pentru importatorii/exportatorii mari, care se bucură de reputaţie bună a procedurilor simplificate de vămuire ce presupune un control vamal minim până la acordarea liberului de vamă.

Administrarea regimurilor vamale. Potrivit unei majorităţi absolute a legislaţiilor vamale contemporane, mărfurile şi mijloacele de transport ce traversează frontiera statului nu doar că se declară organului vamal şi se prezintă acestuia, pentru control, dar concomitent se plasează şi într-un anumit regim vamal sau destinaţie vamală. Anume regimul/destinaţia vamală în care se plasează stabilesc regulile de taxare şi utilizare a mărfurilor şi mijloacelor de transport respective, precum şi influenţează indirect chiar şi modul în care organele vamale controlează aceste mărfuri[22].

Prin regim vamal, înţelegem totalitatea reglementărilor vamale care determină statutul mărfurilor şi al mijloacelor de transport în funcţie de scopul operaţiunii comerciale şi de destinaţia mărfurilor. Orice regim vamal începe cu prezentarea către organele vamale a mărfurilor şi mijloacelor de transport şi se încheie prin acordarea liberului de vamă.

Art. 23 din Codul vamal stabileşte următoarele regimuri vamale:

1) regimuri vamale definitive:
   a) import;
   b) export;
2) regimuri vamale suspensive:
   a) tranzit;
   b) antrepozit vamal;
   c) perfecţionare activă;
   d) transformare sub control vamal;
   e) admitere temporară;
   f) perfecţionare pasivă[23].

Persoana are dreptul să aleagă oricând regimul vamal dintre cele prevăzute de legislaţie sau să renunţe la el (în schimbul unui alt regim vamal), indiferent de cantitatea, felul, originea şi destinaţia mărfurilor şi mijloacelor de transport.

După cum vedem, normele legale delimitează regimurile vamale în: regimuri vamale definitive care: „sunt operaţiuni de o singură dată, prin care mărfurile se scot din supravegherea vamală şi se pun în circulaţie, fie pe teritoriul vamal, fie în afara acestuia, cu achitarea drepturilor de import sau export şi cu aplicarea măsurilor de politică economică"[24] şi regimuri vamale suspensive, care sunt: „operaţiuni cu titlu temporar, ce au drept efect suspendarea totală sau parţială de drepturile de import sau de export şi cu neaplicarea măsurilor de politică

economică”[25]. Organele vamale autorizează plasarea mărfurilor sub un regim vamal suspensiv numai dacă pot asigura supravegherea şi controlul acestui regim, iar prin autorizaţia emisă, organul vamal fixează termenul şi condiţiile de derulare şi încheiere a regimului vamal suspensiv.

Regimurile vamale suspensive, cu excepţia tranzitului, sunt considerate regimuri vamale cu impact economic, sau cum mai sunt denumite – regimurile economice. Definind regimurile vamale economice, putem menţiona că acestea sunt acele regimuri, destinate a favoriza activitatea economică externă, a facilita schimbul de mărfuri, crearea unui anturaj concurenţial normal pentru agenţii economici, bazându-se pe suspendarea (totală sau parţială) de la perceperea taxelor vamale, impozitelor, precum şi neaplicarea în privinţa mărfurilor plasate sub aceste regimuri a măsurilor de politică economică.

Controlul vamal şi supravegherea vamală. Autorul M.I. Agabalaev defineşte controlul vamal ca: „o totalitate de forme, mijloace şi măsuri, acordate de legislaţie organelor vamale pentru asigurarea funcţionării efective a domeniului activităţii economice externe a economiei naţionale cu respectarea indiscutabilă a tuturor legilor şi actelor normative, precum şi a acordurilor internaţionale”[26].

Principiul controlului vamal este unul din principiile de bază ale dreptului vamal, care şi-a găsit reflectare în art. 25 al Codului vamal al RM: „mărfurile şi mijloacele de transport sunt supuse vămuirii şi controlului vamal conform prezentului cod şi altor acte normative”[27].

Cerinţele principiului dat sunt obligatorii şi se referă la toate persoanele care trec peste frontiera vamală a Republicii Moldova mărfuri şi mijloace de transport.

La rândul său, controlul vamal are un şir de principii definitorii, şi anume:

1. organele vamale aplică principiul controlului selectiv şi urmează să se limiteze la acele forme de control vamal care sunt necesare pentru asigurarea respectării legislaţiei;

2. la alegerea formelor de control vamal, se efectuează analiza factorilor de risc, ce pot duce la încălcarea legislaţiei în vigoare;

3. organele vamale urmează să aplice metoda analizei factorilor de risc pentru aprecierea categoriilor de mărfuri, mijloace de transport, documente şi persoane ce urmează a fi supuse controlului vamal, precum şi gradul de aplicare al acestuia;

4. în scopul perfecţionării controlului vamal, organele vamale conlucrează cu agenţii economici participanţi ai activităţii economice externe;

5. controlul vamal este efectuat în exclusivitate numai de organele vamale[28].

Controlul vamal nu este altceva decât una din formele de realizare a politicii vamale a statului. Funcţia de bază a controlului vamal este asigurarea respectării de către persoanele fizice şi juridice, ce trec mărfuri şi mijloace de transport peste frontiera vamală, a legislaţiei vamale, în special, şi a legislaţiei Republicii Moldova, în general, precum şi depistarea încălcărilor ce pot fi comise de către aceştia la trecerea mărfurilor şi mijloacelor de transport peste frontiera vamală.

Relativ la formele controlului vamal, Codul vamal al RM prevede:

a) verificarea documentelor şi informaţiilor prezentate în scopuri vamale;

b) controlul vamal (controlul mărfurilor şi mijloacelor de transport, controlul corporal ca o formă excepţională de control vamal);

c) evidenţa mărfurilor şi mijloacelor de transport;

d) interogarea verbală a persoanelor fizice şi a persoanelor cu funcţii de răspundere;

e) verificarea sistemului de evidenţă şi a dărilor de seamă;

e[1]) controlul ulterior al declaraţiei vamale;

f) controlul depozitelor provizorii, antrepozitelor vamale, zonelor libere, magazinelor duty-free, altor teritorii şi spaţii unde se pot afla mărfuri şi mijloace de transport supuse controlului vamal, sau unde se pot desfăşura activităţi supuse supravegherii vamale;

f[1]) auditul postvămuire;

g) efectuarea altor operaţiuni prevăzute de prezentul cod şi de alte acte normative[29].

În administraţiile vamale dezvoltate, s-a petrecut schimbarea concepţiei de percepere a controlului vamal, cu trecerea de la 100% de control al mărfurilor până la acordarea liberului de vamă la sistemul care, în mare măsură, se bazează pe controlul anterior şi ulterior vămuirii (postvămuire). Şi dacă în privinţa controlului anterior vămuirii legislaţia vamală naţională încă urmează a completată, atunci ce ţine de controlul ulterior vămuirii, legislaţia vamală a fost de acum modificată, iniţial prin introducerea în art.185 alin.(1) lit.e[1]), ce stabileşte controlul ulterior al declaraţiei vamale[30] şi mai recent prin introducerea în acelaşi articol şi alineat a literei f[1]) – auditul postvămuire[31].

Totodată, controlul până la punerea în liberă circulaţie a mărfurilor, inclusiv controlul fizic, îşi păstrează rolul său, în particular în calitate de mijloc de verificare a cantităţii mărfurilor, asigurarea faptului că descrierea mărfurilor este suficientă pentru clasificarea tarifară şi determinarea ţării de origine, depistarea contrabandei şi controlul respectării reglementărilor care nu sunt legate de încasarea plăţilor vamale (de exemplu, legate de controlul fitosanitar, circulaţia substanţelor narcotice, protecţia drepturilor de proprietate intelectuală, spălarea banilor, de combatere a terorismului etc.). Însă tipul dat de control nu este atât de efectiv la verificarea corectitudinii clasificării tarifare, evaluarea mărfurilor, procedura de restituire a plăţilor, unde pentru verificarea respectării reglementărilor stabilite, de cele mai multe ori este necesar a efectua auditul pe baza conturilor contabile.

Prin urmare, consideră D.Widdowson, controalele vamale e necesar a fi menţinute pentru a îndeplini obiectivele principale şi care ar trebui să se desfăşoare pe o bază selectivă folosind, în cea mai mare măsură posibilă, tehnici de gestionare a riscurilor[32].

Cât priveşte ***procedura de supraveghere vama-***

lă, putem menţiona că aceasta este perioada de timp, în care în conformitate cu legislaţia vamală mărfurile şi mijloacele de transport sunt supuse sau pot fi supuse operaţiunilor de control vamal, cu limitarea drepturilor de dispunere şi folosinţă asupra acestora.

În cadrul supravegherii vamale, se disting două etape esenţiale – cea obligatorie şi cea facultativă.

Începutul aflării mărfurilor şi mijloacelor de transport sub supraveghere vamală, ca etapă specifică, coincide cu momentul trecerii acestor mărfuri şi mijloace de transport peste frontiera vamală şi durează până la finalizarea plasării lor sub un anumit regim, destinaţie vamală, aceasta fiind etapa obligatorie de aflare a mărfurilor şi mijloacelor de transport sub supraveghere vamală. Cu alte cuvinte, etapa obligatorie totalmente coincide cu etapa perfectării vamale, în acest sens, perfectarea vamală reprezintă exteriorizarea juridică a procedurii de control vamal, ce îmbracă forma declaraţiei vamale în detaliu, a declaraţiei vamale (DV-6), completate de persoanele fizice, a actelor iniţiale ca rezultat al controlului vamal[33].

Dacă mărfurile şi mijloacele de transport, după finalizarea procedurii de perfectare vamală, sunt plasate sub un anumit regim vamal definitiv, import sau export, atunci încetează aflarea acestora sub supraveghere vamală.

A doua etapă, a supravegherii vamale, cea facultativă, este o procedură separată şi nu este dependentă de procedura de perfectare vamală. Este vorba de mărfurile şi mijloacele de transport aflate sub supraveghere vamală şi plasate într-un regim vamal suspensiv, precum şi mărfurile puse în circulaţie liberă, cu respectarea anumitor condiţii restrictive, importate pentru un anumit scop fixat (ajutor umanitar, ajutor tehnic etc.).

În cadrul ambelor etape, supravegherea vamală se realizează prin una sau mai multe din operaţiunile de mai jos:

a) ţinerea operativă a evidenţei mărfurilor şi bunurilor supuse regimului vamal prin înscrierea lor în registrele sau documentele vamale;

b) aplicarea de sigilii vamale la mărfurile, bunurile şi mijloacele de transport supuse regimului vamal, precum şi la accesul în spaţiile în care acestea se găsesc;

c) efectuarea de verificări selective inopinate la mijloacele de transport încărcate cu mărfuri nevămuite sau aflate în tranzit;

d) stabilirea de posturi permanente sau temporare, fixe sau mobile, la locul de acces al persoanelor în porturi şi aeroporturi, la scara navelor şi aeronavelor, în depozite sau în alte locuri unde se află mărfuri şi alte bunuri supuse vămuirii, precum şi la mijloacele de transport;

e) efectuarea, în cazuri de indicii privind încălcarea reglementărilor vamale, de verificări totale la mărfurile sau bunurile care trec frontiera în anumite perioade sau pentru unele categorii[34].

Administrarea riscurilor. Activitatea de administrare a riscurilor asigură efectuarea unui control vamal adecvat, bazat pe redistribuirea optimală a resurselor Serviciului Vamal pe direcţiile cele mai importante şi prioritare ale activităţii organelor vamale în vederea prevenirii şi combaterii fraudelor vamale şi facilitării traficului legal prin utilizarea principiului selectivităţii.

Experienţa dovedeşte că, în condiţiile traficului extrem de intens de mărfuri şi a imposibilităţii controlului suficient al încărcăturilor, managementul riscurilor este singurul mecanism capabil să îmbunătăţească supravegherea vamală a tranzacţiilor economice. În consecinţă, în statele UE sunt supuse controlului fizic doar 5-10% din volumul total al încărcăturilor. Efectuând astfel controlul vamal, inspectorul se conduce de principiul selectivităţii. Acesta, de regulă, se limitează la formele de control (documentar şi fizic), care sunt suficiente pentru asigurarea respectării legislaţiei vamale[35].

Beneficiile unui program eficient de administrare a riscurilor include:

- ✓ o mai bună alocare şi redistribuire a resurselor umane;
- ✓ creşterea nivelului de conformare cerinţelor legale;
- ✓ creşterea şi asigurarea colectărilor suplimentare la buget;
- ✓ prevenirea şi combaterea fraudelor vamale şi contrabandei;
- ✓ asigurarea transparenţei în activitatea vamală şi în procesul decizional;
- ✓ stabilirea unui dialog constructiv între vamă şi reprezentanţii mediului de afaceri;
- ✓ facilitarea transportului şi comerţului internaţional.

Aplicarea sistemului de administrare a riscurilor include mai multe etape, precum identificarea, analiza, evaluarea riscurilor şi monitorizarea măsurilor aplicate. O parte integrantă a sistemului dat este elaborarea criteriilor de selectivitate şi a profilurilor de risc.

Criteriile de selectivitate se elaborează în baza indicatorilor de risc, determinante fiind: codul mărfii, ţara de origine, ţara de destinaţie, procedura de licenţiere şi autorizare, valoarea mărfii, importator/exportator, tipul de transport, scopul aflării mărfurilor pe teritoriul vamal, consecinţele financiare sau situaţia financiară a agentului economic etc. Profilurile de risc conţin descrierile domeniilor de risc, evaluarea riscurilor, măsurile ce necesită a fi întreprinse întru prevenirea/diminuarea riscurilor, termenul de aplicare a criteriului de risc, rezultatele şi evaluarea eficienţei aplicării criteriilor de risc.

În vederea creării unui sistem modern de administrare a riscurilor şi stabilirii unei activităţi analitice adecvate, a fost creat modulul selectivităţii în Sistemul Informaţional Vamal „Asycuda World", care asigură aplicarea criteriilor de selectivitate şi distribuirea, în mod automat, a declaraţilor vamale în dependenţă de nivelul riscului pe unul dintre culoarele de control, şi anume:

1) Culoarul „Verde" – vămuirea încărcăturilor fără aplicarea controlului documentar şi fizic;

2) Culoarul „Galben" – vămuirea mărfurilor cu aplicarea controlului documentar;

3) Culoarul „Roşu" – vămuirea încărcăturilor în condiţiile unui control documentar şi fizic deplin.

Auditul postvămuire (ulterior vămuirii). Un serviciu vamal modern dispune de funcţia de „audit postvămuire". Implementarea acestei funcţii conduce la respectarea reglementărilor vamale, precum şi sporirea veniturilor încasate.

Prin modificările operate la Codul vamal, a fost introdusă o nouă secţiune – 29[1] Auditul postvămuire[36]. Astfel, art.202[1] stabileşte că: „Auditul postvămuire este o formă de control vamal, care are drept scop verificarea respectării legislaţiei în vigoare de către persoanele stabilite în Republica Moldova la momentul trecerii mărfurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova şi plasării acestora sub o destinaţie vamală"[37].

Auditul postvămuire reprezintă un instrument de verificare a respectării legislaţiei vamale, al detectării fraudelor şi infracţiunilor, în condiţiile actuale ale creşterii comerţului internaţional şi al necesităţii reducerii formalităţilor de vămuire, prin examinarea modului de administrare şi organizare, precum şi a procedurilor/sistemelor interne respective ale agentului economic. Auditul postvămuire trebuie conceput însă nu doar ca un instrument de combatere a fraudelor, ci şi de prevenire a acestora, prin orientarea agenţilor economici în vederea reducerii posibilităţii de încălcare a legislaţiei vamale, respectiv de orientare a analizei de risc[38].

Introducerea şi aplicarea auditului postvămuire reflectă o abordare diferită pentru controlul vamal, deoarece are efectul de a oferi o eliberare imediată a mărfurilor, acordând posibilitate agenţilor economici de a dispune de acestea imediat după sosirea lor pe teritoriul vamal.

Fiind mai eficient decât controlul vamal, auditul postvămuire poate acoperi toate regimurile vamale, mai ales cele cu caracter suspensiv, sau cele care presupun utilizarea unor preferinţe tarifare, care sunt destul de dificil de a fi verificate la frontieră.

Ca rezultat al auditului ulterior vămuirii, autorităţile vamale pot beneficia de o imagine mai amplă cu privire la tranzacţii pe o perioadă mai lungă de timp. Detaliile pentru comparaţie pot fi preluate din sistemele informaţionale folosite în cadrul activităţii vamale, care includ informaţiile acumulate în baza declaraţiilor vamale înregistrate. Astfel, prin compararea preţurilor şi poziţiilor tarifare pentru mărfuri identice sau similare, referitoare la diferite companii, anumite neconcordanţe pot indica fraudă.

În cazul în care auditul detectează o incorectitudine în declaraţia vamală, ofiţerul vamal va cere corectarea declaraţiei vamale. Acest lucru poate atrage după sine o plată suplimentară a impozitelor sau taxelor vamale, inclusiv a penalităţilor. Totodată, nu este exclusă atragerea operatorilor economici la răspundere pentru fraudele sau infracţiunile constatate în urma auditului.

Protecţia proprietăţii intelectuale. Alături de alte organe de drept, un rol important în combaterea traficului de mărfuri contrafăcute şi piratate în întreaga lume este jucat de către organele vamale. Protecţia drepturilor de proprietate intelectuală reprezintă una din obligaţiile de bază ale Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

Mărfurile contrafăcute sunt reţinute de către reprezentanţii organelor vamale atât în procesul perfectării actelor vamale, a măsurilor speciale de investigaţii, cât şi în cadrul efectuării controalelor repetate sau de audit postvămuire după ce mărfurile sunt puse în liberă circulaţie.

Cap.XII al Codului vamal naţional stabileşte – „Aplicarea de măsuri la frontieră în vederea protecţiei proprietăţii intelectuale", care prevede procedura de combatere a traficului ilicit cu mărfuri ce aduc atingere proprietăţii intelectuale, inclusiv cu bunuri contrafăcute şi piratate.

Activitatea Serviciului Vamal al RM în acest domeniu este orientată spre asigurarea aplicării eficiente a măsurilor de protecţie la frontieră în scopul protejării pieţei interne de importul mărfurilor contrafăcute şi operelor-pirat, comercializarea cărora cauzează prejudicii titularilor de drepturi, generează acte de concurenţa neloială, reprezintă un pericol pentru securitatea economică a ţării şi sănătatea consumatorului autohton.

Serviciul Vamal duce Registrul obiectelor de proprietate intelectuală, în privinţa cărora se aplică măsuri la frontieră în vederea protecţiei proprietăţii intelectuale, conţinutul căruia este plasat şi actualizat pe site-ul oficial al instituţiei. Astfel, în Registrul respectiv sunt introduse atât mărfurile care se bucură de protecţia organelor vamale la importul pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, cât şi la exportul acestora de pe teritoriul ţării. În mare parte, în registrul dat sunt incluse mărfurile care sunt supuse de cele mai multe ori contrafacerii, şi anume: produsele alimentare, băuturile alcoolice, medicamentele, produsele chimice, încălţămintea, articolele cosmetice etc. Drept temei pentru introducerea informaţiei în registrul dat servesc cererile de intervenţie acceptate de organul vamal.

Statistica vamală. În cadrul statisticii oficiale, se încadrează şi statistica vamală, care reprezintă procesul de acumulare şi prelucrare a informaţiei privind comerţul exterior, a rezultatelor îndeplinirii funcţiilor fiscale, de control şi al altor funcţii puse pe seama organelor vamale.

Conform legislaţiei vamale, organele vamale adună, în baza declaraţiilor vamale, şi prelucrează date despre trecerea mărfurilor peste frontiera vamală. Totodată, datele referitoare la o operaţiune sau la un agent economic concret sunt considerate informaţii oficiale cu accesibilitate limitată şi nu pot fi transmise unor terţi şi nici altor autorităţi publice fără permisiunea declarantului, cu excepţia cazurilor prevăzute de legislaţie[39].

În dependenţă de scopul acumulării şi prelucrării datelor, statistica vamală poate fi:

1) statistica vamală a comerţului extern;

2) statistica vamală specială.

Scopurile statisticii vamale a comerţului extern:

✓ analiza stării, dinamicii şi tendinţei dezvoltării comerţului extern;

✓ controlul privind încasările vamale;

✓ controlul valutar[40].

Cât priveşte statistica vamală specială, aceasta este dusă în scopul realizării sarcinilor puse pe seama organelor vamale. Astfel, în cadrul statisticii vamale speciale, este efectuată acumularea informaţiei cu privire la:

✓ lucrului cu personalul vamal (angajarea, transferul, eliberarea etc.);

✓ îndeplinirea funcţiilor fiscale de încasare a plăţilor vamale;

✓ indicii de activitate pentru fiecare birou sau post vamal;

✓ indicii privind activitatea de respectare a normelor de drept (numărul dosarelor penale şi contravenţionale intentate în cadrul activităţii vamale, cantitatea şi diversitatea bunurilor şi mărfurilor reţinute, sechestrate, confiscate etc.).

Aşadar, în concluzia celor expuse, putem menţiona că activitatea organelor vamale în domeniul implementării politicii vamale a statului este destul de variată, constituind nucleul activităţii vamale şi cuprinde tot spectrul de acţiuni legate de vămuirea mărfurilor şi mijloacelor de transport trecute peste frontiera vamală. Totodată, în ultima perioadă constatăm o dezvoltare a unor noi domenii de activitate a organelor vamale, cum ar fi analiza riscurilor, auditul postvămuire, protecţia proprietăţii intelectuale. Dezvoltarea nominalizată urmează a fi efectuată cu respectarea calităţilor proprii ale celorlalte activităţi, pentru ca ulterior acestea să se completeze reciproc şi să asigure legalitatea necesară tranzacţiilor economice externe.

Note:

[1] *Codul vamal al Republicii Moldova*, adoptat prin Legea Parlamentului nr.1149-XIV din 20.07.2000, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* ediţie specială din 1 ianuarie 2007.

[2] Moldovan Aurel Teodor, *Drept vamal,* C.H. Beck, Bucureşti, 2006, p.21.

[3] Mladen Carmen, *Drept vamal românesc şi comunitar,* Ed. Economica, Bucureşti, 2003, p.20.

[4] Erhan Ianuş, Cârnaţ Teodor, *Drept vamal comunitar,* Print-Caro SRL, Chişinău, 2011, p.119.

[5] Оводенко А.А., Фетисов В.А., *Государственное регулирование внешнеэкономической деятельности*: *Учебное пособие,* Санкт-Петербург 2006, с.17.

[6] Moldovan A.T., *op. cit.,* p.134.

[7] Erhan Ianuş, Cârnaţ Teodor, *op. cit.,* p.189.

[8] *Ibidem*, p.141-142.

[9] Оводенко А. А., Фетисов В. А., *op. cit.,* p. 85.

[10] Mincu Georgeta, *Politica comercială a Republicii Moldova: Cerinţe de import-export în comerţul cu UE,* Expert Grup, Chişinău, 2008, p. 25.

[11] Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20.11.1997, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* ediţie specială din 1 ianuarie 2007.

[12] Mincu Georgeta, *op. cit.,* p. 26-27.

[13] Legea cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20.11.1997.

[14] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[15] Bădescu Gheorghe, Dragnea Eugen, Ghiţă Claudia, *Valoarea în vamă a mărfurilor de import (reglementări şi comentarii)*, Lumina Lex, Bucureşti, 1998, p.37.

[16] Оводенко А. А., Фетисов В. А., *op. cit.,* p.22.

[17] Ларичев В.Д., Гильмутдинова Н.С., *Таможенные преступления*, Изд. „Экзамен", Москва 2001, с.47.

[18] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[19] Агабалаев М.И., *Организационно-правовые основы деятельности и основные функции таможенных органов Российской Федерации,* Экономика, Москва, 2006, с.170.

[20] Mincu Georgeta, *op. cit.,* p. 9-10.

[21] Ordinul Serviciului Vamal nr. 99-O din 14 martie 2012 „Cu privire la unele aspecte ale competenţei teritoriale ai birourilor vamale".

[22] Sîrbu Eduard, Melnic Viorel, *Reglementări vamale: sistemul destinaţiilor vamale în Republica Moldova*, Chişinău 2009, p.8.

[23] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[24] Sîrbu Eduard, Melnic Viorel, *op. cit.,* p.15.

[25] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[26] Агабалаев М.И., *op cit.,* p.165-166.

[27] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[28] Бекяшев К. А., Моисеев Е. Г., *Таможенное право: Учебное пособие,* Проспект, Москва, 2003, с.56.

[29] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[30] Legea nr.114 din 17.06.2010 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr.121-123/378 din 16.07.2010.

[31] Legea nr.267 din 23.11.2011 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 13-14/32 din 13.01.2012.

[32] Widdowson D., *The Changing role of customs evolution or revolution?* în *World Customs Journal,* March 2007, Vol. 1, no. 1. 2007 International Network of Customs Universities (INCU), Australia, p. 35.

[33] Ciobanu Octavian, Erhan Ianuş, *Supravegherea vamală – etapă specifică a controlului vamal,* în *Analele ştiinţifice.* Ştiinţe juridice „Probleme actuale – teoretice şi practice – privind legislaţia Republicii Moldova", Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Studii Europene din Moldova, Facultatea de Drept, Seria nouă nr. 8, Chişinău, 2005, p. 90.

[34] Hotărârea Guvernului nr.1140 din 02.11.2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinaţiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr.157-160/1285 din 25.11.2005.

[35] Purice Dorin, *Culoarele credibilităţii*, în *Vama*, publicaţie periodică a Serviciului Vamal, decembrie 2007, nr.1, p. 25.

[36] Legea nr.267 din 23.11.2011 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative, în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 13-14/32 din 13.01.2012.

[37] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[38] Andruşcenco Octavian, *Activitatea de audit postvămuire*, în *Vama*, publicaţie periodică a Serviciului Vamal, iulie/ august 2009, nr. 4 (11), p.22.

[39] *Codul vamal al Republicii Moldova*.

[40] Erhan Ianuş, Cârnaţ Teodor, *op. cit.,* p.172.